

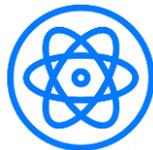

**MINISTRY OF HIGHER EDUCATION,
SCIENCE AND INNOVATIONS OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN**

BUKHARA STATE UNIVERSITY

**“ISSUES AND CHALLENGES OF MODERN
LINGUISTICS IN NEW UZBEKISTAN:
LINGUOCULTUROLOGICAL,
PRAGMALINGUISTIC,
NEUROPSYCHOLINGUISTIC AND
LINGUOFOLKLORISTIC APPROACHES”**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC &
THEORETICAL CONFERENCE**

PKP|INDEX

BUKHARA -2024

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

**“YANGI O‘ZBEKISTON TILSHUNOSLIGIDA
LINGVOKULTUROLOGIYA, PRAGMALINGVISTIKA,
NEYROPSIXOLINGVISTIKA VA LINGVOFOLKLORISTIKA
SOHALARINING DOLZARB MUAMMOLARI”**

(Filologiya fanlari doktori, professor R.R. Boboqalonov tavalludining 65 yilligiga bag' ishlanadi)

**XALQARO ILMIY-NAZARIY ANJUMAN
MATERIALLAR TO‘PLAMI**

©Buxoro davlat universiteti
©Fransuz filologiyasi kafedrası

Buxoro-2024

UO'K 81'373

81.1-3

G 13

Yangi O'zbekiston tilshunosligida lingvokulturologiya, pragmalingvistika, neyropsixolingvistika va lingvofolkloristika sohalarining dolzarb muammolari (Filologiya fanlari doktori, professor R.R.Bobokalonov tavalludining 65 yilligiga bag'ishlanadi): maqola va tezislar to'plami, to'plovchi hamda nashrga tayyorlovchilar: O.O.Bobokalonov, N.B.Kuldasheva, N.N.Abdullayeva; Buxoro; "Durdona" nashriyoti, 2024 yil, 888 bet.

KBK 81.1-3

❖ Filologiya fanlari doktori (DSc), professor **R.R. Bobokalonov** umumiy tahriri asosida

Bosh muharrir:

O.O. Bobokalonov, f.f.f.d. (PhD), dotsent

Mas'ul muharrirlar:

M.H.Xamidova, f.f.f.d. (PhD), dotsent

M.M.Jo'rayeva, f.f.f.d. (PhD), dotsent

D.B.Narzullayeva, Fransuz filologiyasi kafedrasida tadqiqotchisi

Texnik muharrirlar:

B.Q.Akramov, Fransuz filologiyasi kafedrasida tadqiqotchisi

R.O.Bobokalonov, Fakultetlararo chet tillar kafedrasida tadqiqotchisi

S.T.Temirov, Fransuz filologiyasi kafedrasida ilmiy-texnik assistenti

Tahririyat manzili:

Buxoro davlat universiteti, M.Iqbol ko'chasi 11-uy

Tashkiliy qo'mita manzili:	Tashkiliy qo'mita mas'uli:
Buxoro davlat universiteti Buxoro shahar M.Iqbol ko'chasi 11-uy. Tel: (+998) 65 221-29-14 Fax: 8(365) 221-27-07 Elektron pochta manzili: buxdu_rektor@buxdu.uz	Fransuz filologiyasi kafedrasida mudiri Bobokalonov Odilshoh Ostonovich Tel: (+998) 91 242-33-32 (+998) 97 304-33-32 Telegram ID: @OdilshohOstonovich Elektron pochta manzili: o.o.bobokalonov@buxdu.uz

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024 yil 20-martdagi 76-son farmoyishining 1-ilovasi "2024 yilda xalqaro miqyosida o'tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejasi"ga ko'ra anjuman o'tkazildi va chop etildi

ISBN 978-9943-6197-4-6

SUMMARY *** MUNDARIJA ***** СОДЕРЖАНИЕ**

<i>Avant-propos Foreword Vorwort Пролог Prefazione</i>	12
<i>Khamidov Obidjon Khafizovich. Entre France et Ouzbékistan, perspective de la coopération dans l’enseignement supérieur</i>	17
<i>Rasulov T.H. La persévérance dans la connaissance et le dévouement à l’éducation ouvrent les portes de l’avenir avec sagesse et érudition</i>	21
<i>Ataboyev N.B. The pursuit of knowledge, dedication to teaching, and unwavering commitment to academic excellence define the legacy of Bobokalonov Ramazon Rajabovich</i>	22
1-SHO‘BA. ZAMONAVIY TILSHUNOSLIK VA LINGVOMADANIYATSHUNOSLIK MASALALARI	23
<i>Alex Cormanski. Fondements linguistiques et culturels des jeux didactiques modernes</i>	24
<i>Bobokalonov O.O. Modern scientific research directions and perspectives of linguoculturology</i>	30
<i>Bobokalonov P.R. O‘zbekcha-fransuzcha kanonik modeli so‘z-gaplarning differentsiyasi</i>	39
<i>Bobokalonov R.R. & Istamova G.I. Substansial tilshunoslikda sodda gap qurilishi talqini</i>	45
<i>Davletov K.K. Fransuz tilida “peur” konseptiga kiruvchi fe’llar</i>	51
<i>Egamberdiyev J.J. & Egamberdiyeva I.A. Metaphor is a mirror of language, culture and spirituality</i>	56
<i>Fayzulloyev M.B. & Raximov M.M. “Yo‘l” konseptosferasining genezisi va rivoji</i>	64
<i>Khamidova M.H. Expression de métonymes dans des formes et des styles traditionnels</i>	68
<i>Hojiyeva G.S. & Abduraximova M.D. The role of art terminology in Linguistics</i>	74
<i>Hojiyeva G.S. & Shirinova G.L. Fransuz tilidagi iboralarning leksik-semantik xususiyatlari</i>	79
<i>Jo‘rayeva M.M. & Sodiqov M.S. Fransuz va o‘zbek tillari leksik tejankorlik hamda ortiqchalik xususiyatlari</i>	83
<i>Jo‘rayeva M.M. Fransuz gazeta sarlavhalarida intertekstuallik</i>	87
<i>Jo‘rayeva M.M. & Islomova S.Z. Fransuz gazeta sarlavhalarining asosiy turlari</i>	92
<i>Jumayeva D.M. Radiojurnalistikada axboriy janrning lingvistik tasnifi</i>	97
<i>Juraeva N.Sh. & Akhmadova Sh.O. The phenomenon of taboo in French linguistics</i>	101
<i>Juraeva N.Sh. & Khamidova O.H. The phenomenon of dysphemism in French linguistics</i>	106
<i>Juraeva N.Sh. & Rakhmatova F.A. Semantic features of euphemisms in French</i>	111
<i>Kamolova S.J. Le caractère lexicque et sémantique des noms propres français</i>	116
<i>Koci B. & Bobokalonov O.O. Les fondements et les évolutions de la linguistique française: perspectives historiques, géographiques et contemporaines</i>	122
<i>Латуфова К. Трактовка категории побудительной модальности в разно-системных языках</i>	126
<i>Mamadaliyev A. Exploring the role of language in shaping cultural identity: a linguoculturological perspective</i> ...	133
<i>Nakhracheva G.L. Verbal metaphors of pain in the Ob-Ugric languages</i>	141
<i>Narzoullaeva D.B. & Fayzoullaeva M.I. Histoire de la recherche théolinguistique</i>	150
<i>Narzoullaeva D.B. & Narzoullaeva N.N. Développement de la théolinguistique en Occident</i>	154
<i>Nasimova F.S. Lexical-semantic characteristics of French culinary terms</i>	159
<i>Nasimova F. & Ahmadov Q. Tilshunoslik yangi sohalariga oid dolzarb muammolar tahlili</i>	164
<i>Nasimova F.S. & Haydarova N.J. Fransuz va o‘zbek tillarida pazandachilik terminlari ishlatilishining leksik-semantik usullari</i>	169
<i>Nishonov F.P. Rus va slavyan antroponimlarining milliy – madaniy qirralari</i>	173
<i>Sanoqulov J.X. Zamonaviy tilshunoslik multimadaniy muhitining fransuz nutqidagi ta’sir ko‘lami</i>	177
<i>Sanakulov H.Kh. Évolution sémantique des termes psychologiques en français au cours des dernières décennies</i>	185

<i>Sayfullayev B.N. & Abdusalomova M.A.</i> O‘zbek va fransuz tillarida so‘roq gaplarning yasalishi va o‘zlashtirmalik xossalari.....	194
<i>Sayfullayev B.N. & Isroilova X.N.</i> O‘zbek va fransuz tillari ot so‘z birikmali gap va o‘zlashtirmalik xossalari....	198
<i>Sayfullayeva R.R.</i> Milliy tilimizni yuksaltirish davri	203
<i>Sodiqov M.S.</i> Fransuz va o‘zbek tillarida tejamkorlik va ortiqchalikning ifodalanishi.....	208
<i>Tairova M.Kh. & Hakimov B.S.</i> Caractéristiques sémantiques des termes pharmaceutiques en langues russe et français.....	212
<i>Teshaeva D.</i> Linguistic and cultural challenges in the field of linguoculturology in contemporary Uzbekistan.....	217
<i>To‘yboeva Sh. R. & Normurotova F.O‘.</i> Qiyosiy tillar kesimida ko‘plik kategoriyasining badiiy kontekstda namoyon bo‘lishi.....	220
<i>Turgunbaeva G.T.</i> Analyzing gastronomic tourism terms and conditions.....	226
<i>Умурзакова И.Г.</i> Направления современной лингвистики: язык и культура.....	232
<i>Usmonova N.S.</i> Fransuz an‘analarida “Vodiy nilufari - le muguet de mai”ning madaniy-tarixiy timsoli.....	236
<i>Valieva N.Z</i> Linguocultureme as a fundamental concept in Linguoculturology (on the material of English, Russian and Uzbek languages).....	242
<i>Xamidova M.H.&Maxmudova L.T.</i> Fransuz va o‘zbek tillarida meteorologik so‘z hamda iboralar semantikasi...246	246
<i>Xamidova M.H.& O‘ralova F.I.</i> Fransuz tilida fe‘l kategoriyasi morfologik xususiyatlari.....	251
<i>Xolova Sh.D. & Rahmatova M.H.</i> Salbiy emotiv frazemalar tarjimasida lingvomadaniy xususiyatlar.....	255
<i>Xusinova Sh.X.</i> Sociocultural significance and communicative function of nicknames in the English language...259	259
<i>Yakubov J.A.</i> Ayollar nutqidagi “va‘da berish” leksemasi tarjimada ifodalanishining funksional semantik xususiyatlari	264
<i>Yang Bai (Ян Бай)</i> Анализ национально-культурных особенностей фразеологизмов с компонентом-лошадью в китайском языке.....	269
<i>Yaxshiboev M.D.</i> Siyosiy lingvistikaning rivojlanish bosqichlari.....	275
<i>Zokirova D.M., Djumabaeva M.A. & Salimova M.S.</i> Cognitive linguistics and Concept.....	280
<i>O‘rinboeva G.D.</i> Turli tizimli tillarda so‘z fonologik strukturasi xususiyatlari qiyosiy tadqiqi (ingliz va o‘zbek tillari misolida).....	286
2-SHO‘BA. NEYROPSIXOLINGVISTIKA VA PRAGMALINGVISTIKA DOIRASIDAGI ILMIY IZLANISHLAR.....	292
<i>Akramov B.Q. & Abdullayeva A.U.</i> Interprétation sociale du lexique français des marchés et des processus commerciaux.....	293
<i>Akramov B.Q. & Muhidov A.Sh.</i> Caractéristiques étymologiques de la terminologie commerciale en français.....	300
<i>Adizova O.I. & Gulyamova R.K.</i> Fransuz tilida “fidélité” (sadoqat) termini ishtirokidagi iboralarning leksik-semantik tahlili.....	307
<i>Adizova O.I. & Rahmatova Z.M.</i> Fransuz tilida sifatlarning grammatik kategoriyalari.....	313
<i>Alimova S.S.</i> Murojaat shakli sifatida qo‘llaniluvchi turdosh otlarning pragmatik aspekti.....	318
<i>Asadov T.H.</i> Etnofrazemalar lingvokulturologiyaning obyekt sifatida.....	322
<i>Asronova M.M.</i> The importance of determining the individuality of discourse or the topic area of discourse.....	329
<i>Axmedov Sh.I.</i> The emergence of the term neologism and its various forms.....	335
<i>Ахунжонова Х.А. & Бурхонова Г.Г.</i> Особенности способов образования медицинских терминов на основе латинского языка.....	339
<i>Bobokalonov O.O., Suvonova M.G‘ & Madiyorova Ch.Z.</i> Approche cognitive de la sémantique des termes psychologiques en français.....	347
<i>Bobokalonov R.O.</i> Pragmatic analysis of medical terminology in French and Uzbek languages.....	356
<i>Bobokalonov R.R.</i> Imo-ishora tizimi va tana tili modeli.....	365

<i>Bobokalonov R.R. & Bobokalonov P.R. Role of smiling in interpersonal relationships, smiling and laughter symptoms.....</i>	373
<i>Bobokalonov R. & Klimentova Z. Neuropsycholinguistic problems of semantic-functionally formed speeches.....</i>	381
<i>Bobokalonov R.R. & Saidova O.S. Neuropsycholinguistics: motivational competence in the prevention of stroke in charismatic individuals.....</i>	388
<i>Ergasheva G.I. & Mahmudova R.Z. Neyrolingvistikaning jamiyatimiz taraqqiyotidagi tutgan o‘rni.....</i>	393
<i>Фарходова М. Психолингвистическая характеристика основных особенностей французского дискурса моды.....</i>	398
<i>Jabbarova M.X. & Rahimova M.F. Ayol obrazidagi paradigmatic munosabatlar.....</i>	403
<i>Жунусова Ж.Н. Современные двуязычные словари коммуникативной направленности в аспекте прагмалингвистики.....</i>	409
<i>Jo‘rayeva M.M. & Kenjayeva O.F. Kognitiv tilshunoslikning nazariy asoslari va metodlari.....</i>	414
<i>Jo‘rayeva M. & Baxtibayeva A. Reklama matnlarining fransuz tilidan o‘zbek tiliga tarjimasidagi jozibadorlik.....</i>	421
<i>Kamolova S.J. Utilisation des noms personnels et recherché intentionale du sens éponymique.....</i>	425
<i>Narzoullaeva D.B. & Sharipboyeva D.B. Exploration des traductions du Coran: Étude scientifique, impact culturel et historique.....</i>	430
<i>Nasimova F.S. & G‘aipova G.X. Fransuz gastronomik terminosferasining o‘ziga xos xususiyatlari.....</i>	435
<i>Nasibboyeva M. Extralinguistic factors of economic vocabulary development: linguistic and cultural aspect.....</i>	440
<i>Rustamova F.I. & Kuchimova K.Y. Diskurs, nutq va astronomik terminlar talqini.....</i>	446
<i>Ro‘ziyev Y.B. Nemis adabiy tilida o‘zlashtirma nutq.....</i>	451
<i>Sobirova D.R. Functional-pragmatic characteristics and classification of advertising.....</i>	455
<i>Xamidova M.H. & O‘ktamova G.X. Fransuz tilida vaqt tushunchasining leksik ifodalanishi.....</i>	461
<i>Xamidova M.H. & Nusratilloeva D.Z. Fransuz tilida minnatdorchilik konsepti va modallik kategoriyasida ifodalanishi.....</i>	465
<i>Хаятова Н.И. & Бекмуродова С.Ш. Характерные черты сленга: сленг в смс и грамматические средства выражения.....</i>	469
<i>Xolova Sh.D. & Mahmudova D.O. Ijobiy emotiv frazemalar: komponentlar tarkibi va tahlili.....</i>	480
<i>Shahabitdinova Sh.H. & Davlatova H.U. Muloqotda gender xususiyatlarining aks etishi.....</i>	484
3-SHO‘BA. ZAMONAVIY ADABIYOTSHUNOSLIK VA LINGVOFOLKLORISTIKA TADQIQOTLARI.....	489
<i>Abdullayeva N.N & Yakubova A.O. Caractéristiques nationales des proverbes français.....</i>	490
<i>Абдуллаева Н. & Мухамадова Г. Французская культура: пословицы, с благополучия к искусству жизни.....</i>	495
<i>Абдуллаева Н. & Тешаева М. Тематические сходства узбекских и французских пословиц.....</i>	500
<i>Adizova O.I. Fransuz folklorshunosligida bolalar o‘yinlarining o‘ziga xos xususiyati.....</i>	505
<i>Adizova O.I. & Jumaboyev Z.R. Maqollar va ularning kelib chiqish tarixi.....</i>	509
<i>Adizova O.I. & Qodirova G.S. Xalq epik janrida afsonalarning o‘rni.....</i>	514
<i>Adizova O.I. & Sharipova M.V. Tarixiy va zamonaviy asarlarning yaratilish tarixi va til xususiyatlari.....</i>	518
<i>Akramov B.Q. & Zaripov J.A. Caractéristiques linguistiques des terminologiques commerciaux français.....</i>	523
<i>Arziqulova X.A. & Kodirova D.M. Muhabbati rad etilgan Fedra.....</i>	529
<i>Bakaeva M.K. & Salimova H. Teodor Drayzerning “Amerika fojiasi” romanida ona obrazini yaratishda qo‘llangan uslubiy vositalar.....</i>	534
<i>Bobokalonov O.O., Akhmatova N.A. & Khayrullayeva S.A. Représentation symbolique des phytonymes dans les titres des œuvres françaises en prose.....</i>	538
<i>Haydarova N. Baxtin qarashlarida interdiskursivlik kategoriyasining o‘ziga xos xususiyatlari.....</i>	547
<i>Инамова М.Т. Способы презентации фразеологического материала в процессе изучения английского языка студентами первого курса филологических факультетов.....</i>	550

<i>Ikromova L. & Rajabova Z.</i> Fransuz tilida maqol va matallarning asl hamda ko‘chma ma’nolarda ifodalanishi.....	558
<i>Jo‘rayeva M.M. & Matyakubov O.Q.</i> Fransuz va o‘zbek ertaklarida naqlarning strukturasi «mumkinlik-shart» modallik kategoriyasining xususiyati.....	563
<i>Jo‘rayeva M.M. & Zokirova M.B.</i> Yozma matbuotda sarlavhalarning roli va ahamiyati.....	571
<i>Juraeva M.M. & Bafojev Ch.</i> Représentations culturelles et symboliques des modalités dans les contes de fées français.....	577
<i>Karimova Z.U.</i> Do‘stlik konsepti bilan ifodalangan maqollarda moddiy talqini	586
<i>Kenjayeva O.F.</i> O‘zbek adabiyotida ertak va masal janrlarining rivojlanishi va modallik xususiyatlari.....	590
<i>Latifova M.Y.</i> O‘zbek tilida erkin o‘xshatishlarning ayrim xususiyatlari	595
<i>Majidova L.B.</i> Phytonymes ensorcelés, plantes comme silhouettes littéraires dans les contes magiques.....	600
<i>Matyakubov O.Q.</i> Rôle des contes de fées sur différents sujets dans le développement spirituel des enfants.....	607
<i>Mirzoyeva Y.</i> “Haqiqatmi yoki badiiy to‘qima” yoxud qadim xalqlar yuksak madaniyati yo‘g‘rilgan asar.....	615
<i>Nuriddinova N.N. & Sayfullayeva N.N.</i> O‘zbek xalqining chin do‘sti, tarjimon va shoir A. Faynbergning nazariy qarashlari	620
<i>Otajanova L.O.</i> Tarixiy koloritni ifodalashda allyuziyaning uslubiy figura sifatida tarjimada saqlanishi.....	625
<i>Ochilov N.S.</i> Oskar Uayld “Dorian Grey surati” asarining o‘zbek tarjimoni mahorati.....	629
<i>Ochilov U.S.</i> Exploring the magical elements in “Doctor Sleep” and “The Shining” by S.King.....	634
<i>Панченко Л.Н.</i> Лесная женщина Тэнварпэква – персонаж мансийского фольклора.....	639
<i>Rasulova M.M.</i> Narrativa di “Oceano-mare” di Alessandro Baricco	648
<i>Rustamova F. & Najmiddinova N.</i> Ertak xalq og‘zaki badiiy ijodining eng qadimiy namunasi.....	653
<i>Рузметова Г.</i> Порядок слов в предложении французской литературной сказки.....	657
<i>To‘yboeva Sh.R. & Jo‘raqulova N.X.</i> Badiiy asarlar tarjimasida inversiyaning ifodalanishi	661
<i>Ульрих Т.М.</i> Этнографизм романа Ю.Н. Шестилова «откровения кралатого пастора».....	666
<i>Xayriddinova M.F.</i> Onore de Balzakning “Gorio ota” asarida “ota” obrazining berilishi	673
<i>Шаронов А. & Шаронова Е.</i> Космология и философия эрзянского мифа о сотворении мира.....	679
<i>Шаронова Е., Савонина Н.</i> Эпико-героический образ в эрзянском эпосе «Масторава».....	692
4-SHO‘BA. TIL VA TA’LIM	701
<i>Abdirakhimova M.N.</i> Problems of speaking skills among students in English teaching and their solutions.....	702
<i>Akramov B. & Abdurahimova M.</i> Fransuz tilshunosli tijorat terminoleksiyasi strukturaviy-semantik mohiyati.....	708
<i>Akramov B.Q. & Raxmatov M.F.</i> Fransuz tilidagi tijorat terminologiyasining etimologik xususiyatlari.....	711
<i>Alimova M.</i> Contrastive analysis as the systematic study of non-related languages.....	715
<i>Bafojev Sh.</i> Ziyorat turizmi terminlarining qo‘llanilish tarixi va taraqqiyoti.....	720
<i>Bobokalonov O.O., Tilavov D.Y. & Temirov S.T.</i> Défis et stratégies des locutions françaises et leur traduction d’après l’ouvrage de Pierre Guiraud.....	725
<i>Bobokalonov O.O., Bozorova D.Sh. & Jumayeva Sh.S.</i> Didactique de l’enseignement des phytonymes dans différentes cultures.....	733
<i>Bobokalonov R.O.</i> Analyse lexico-sémantique des termes médicaux en français	746
<i>Farkhodova M.Y.</i> Cognitive analysis of the concept indefiniteness in the English and Uzbek languages.....	751
<i>Gofurova S. & Mambetagiya A.</i> Increasing students’ intercultural communication competence through English.....	756
<i>Hojiyeva G.S. & Izzatulloeva Z.K.</i> Xorijiy tillarni o‘rganishda zamonaviy metodlar va interfaol o‘yinlar roli.....	761
<i>Hojiyeva G.S. & Xamdamov T.D.</i> Frazologik birliklar Gi de Mopassan asarlari tarjimasida tadqiqi misolida.....	766
<i>Joo Deok & Bobokalonov O.O.</i> Rôle des langues étrangères en Ouzbékistan, notamment pour le développement du tourisme à Boukhara.....	771
<i>Jo‘rayeva M.M. & Karimova S.B.</i> Xorijiy tillarni o‘rgatishda og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirishning samarali usullari.....	779
<i>Jo‘rayeva M.M. & Abdullayeva S.I.</i> Fransuz gazeta sarlavhalarida leksik birliklar tarkibi va xususiyatlari.....	785

<i>Jumadullayeva G.F.</i> The role of educational cluster in teaching English.....	790
<i>Khabirova Z.A.</i> Conducting ESP course through gamification.....	797
<i>Mamadjonov V.A.</i> La prise en compte des exigences de compétence européennes générales dans l'enseignement des langues étrangères.....	803
<i>Mbede Ambassa L.B.</i> Les nouvelles tendances méthodologiques dans l'enseignement des langues étrangères.....	808
<i>Messi T.J.</i> Développement des compétences langagières orales des apprenants ouzbeks: entre la compréhension et l'expression orales, cas spécifique de l'AFT.....	826
<i>Nasimova F.S. & Haydarova N.J.</i> Milliy oshxona tushunchasi nazariy jihatdan.....	835
<i>Nematullaeva M.R.</i> Importance of Virtual Reality in English language teaching.....	840
<i>Nuritdinova N. & Qalandarova R.</i> Chet tillarni o'qitishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish.....	844
<i>Radjabov R.R.</i> Simplification de l'orthographe française.....	848
<i>Radjabov R. & Ismatova G.</i> Fransuz badiiy asarlari o'zbek tili tarjimalarida evfemizmlar ifodalanishi.....	853
<i>Quziyev S.I.</i> Turizm talabalari uchun xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy shakllari.....	858
<i>Tairova M. & Toshtonboeva M.</i> «Portfolio de langues» lors de l'enseignement d'une langue étrangère.....	861
<i>Teshaeva D.</i> Enhancing CALL for EAP (English for Academic Purposes) and ESP Students.....	866
<i>To'yboeva Sh.R.</i> Tarjima strategiyalarini o'rganish muammolari.....	869
<i>Xayatova N.I.</i> Fransuz tilini o'qitishda disleksiya va disgrafiyaning o'rni.....	874
<i>Shokirova M.N.</i> Dynamique des habitudes linguistiques: comprendre la langue et l'écriture comme un art.....	878

FRANSUZ VA O‘ZBEK TILLARIDA PAZANDACHILIK TERMINLARI ISHLATILISHINING LEKSIK-SEMANTIK USULLARI

 Boukhara, Ouzbékistan

Nasimova Fotima Sodiq qizi

Mustaqil tadqiqotchi, fransuz tili o‘qituvchi

Fransuz filologiyasi kafedrasida

Xorijiy tillar fakulteti

Buxoro davlat universiteti

✉ f.s.nasimova@buxdu.uz

 <https://scholar.google.com/citations?hl=fr&user=bvj8NfEAAAJ>

Haydarova Nilufar Jamshid qizi

Filologiya va tillarni o‘qitish (fransuz tili)

ta‘lim yo‘nalishi 4-bosqich talabasi

Xorijiy tillar fakulteti

Buxoro davlat universiteti

✉ nilufar545@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada fransuz va o‘zbek tillarida pazandachilik terminlari ishlatilishining leksik-semantik usullarini o‘rganish yoritilgan. Gastronomiyaga kelsak, oshxonaga xos bo‘lgan noyob va xilma-xil pazandalik atamalarini o‘z ichiga oladi. Ushbu maqolada ushbu atamalarning kelib chiqishi va rivojlanishi o‘rganildi, ularning etimologiyasi yoritildi va fransuz gastronomiyasining evolyutsion tadqiqi har tomonlama tushuntirildi.

Kalit so‘zlar: Gastronomiya, pazandachilik terminlari, pazandachilikda leksik-semantik usullar, fransuz va o‘zbek pazandachilik atamaları, fransuz oshxonasi.

Аннотация: В данной статье рассматривается исследование лексико-семантических методов употребления кулинарных терминов во французском и узбекском языках. Что касается гастрономии, то она включает в себя уникальные и разнообразные кулинарные термины, характерные для кухни. В данной статье исследуется происхождение и развитие этих терминов, выясняется их этимология и всесторонне объясняются эволюционные исследования французской гастрономии.

Ключевые слова: Гастрономия, кулинарные термины, лексико-семантические методы в кулинарии, французские и узбекские кулинарные термины, французская кухня.

Abstract: This article discusses the study of lexical and semantic methods of using culinary terms in the French and Uzbek languages. When it comes to gastronomy, it includes the unique and varied culinary terms specific to the cuisine. This article explores the origins and development of these terms, elucidates their etymology, and comprehensively explains the evolutionary studies of French gastronomy.

Keywords: Gastronomy, culinary terms, lexical-semantic methods in cooking, French and Uzbek culinary terms, French cuisine.

Kirish

Fransuz o‘simliklari pazandachilik terminologiyasining evolyutsiyasi ovqatlanish odatlaridagi o‘zgarishlarni va fransuz oshxonasiga xorijiy madaniyatlarning ta‘sirini aks ettiruvchi qiziqarli mavzudir. Vaqt o‘tishi bilan ko‘plab o‘simliklar o‘zlarining oshxona nomlarini o‘zgartirdilar, ko‘pincha yangi turlarning kiritilishi yoki gastronomik imtiyozlarning o‘zgarishi tufayli. Misol uchun, «aubergine» (baqlajon) atamasi dastlab tungi soyalar oilasiga mansub o‘simlikka nisbatan ishlatilgan, ammo u ingliz tilidagi “eggplant” (baqlajon) bilan almashtirilgan, bu arab tilidan olingan. Xuddi shunday, “courgette” (qovoqcha) atamasi fransuz tilidagi “zucchini” (qovoqcha) so‘zini almashtirdi, bu italyan tilidan olingan. Terminologiyadagi bu o‘zgarishlar O‘rta yer dengizi oshxonasining fransuz oshxonasiga ta‘sirini ko‘rsatadi.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodologiyasi

Boshqa o‘simliklar yangi navlar yoki yangi pishirish usullarini joriy etish tufayli o‘zlarining oshpazlik nomlari o‘zgarganini ko‘rdilar. Misol uchun, “gulqaram” atamasi dastlab oq gulli karamning xilma -xilligiga ishora qilish uchun ishlatilgan bo‘lsa, hozir rang-barang gullarga ega bo‘lgan xilma-xillikka nisbatan qo‘llaniladi. Xuddi shunday, “kartoshka” atamasi dastlab sariq tuber naviga ishora qilish uchun ishlatilgan, ammo hozir binafsha rangli go‘shqli navga nisbatan qo‘llaniladi. Va nihoyat, fransuz tilidagi o‘simlik pazandachilik terminologiyasining evolyutsiyasi ovqatlanish odatlari va atrof-muhit muammolaridagi o‘zgarishlarni ham aks ettiradi. Misol uchun, “sabzavot” atamasi dastlab har qanday qutulish mumkin bo‘lgan o‘simlikka nisbatan ishlatilgan, ammo hozirda ularning yeyiladigan qismlari uchun yetishtirilgan o‘simliklarga nisbatan qo‘llaniladi. Misol uchun, fransuz tilidagi o‘simlik pazandachilik terminologiyasining evolyutsiyasini o‘rganish turli vaqtlarda ba‘zi o‘simlik ovqatlari fransuz oshxonasiga qanday kiritilganligini, ularning nomlari qanday moslashtirilgan yoki tarjima qilinganligini va vaqt o‘tishi bilan ushbu taomlarning madaniy ma‘nosi qanday o‘zgarganligini tekshirish mumkin. Fransuz o‘simliklari pazandachilik terminologiyasining evolyutsiyasini o‘rganish til, madaniyat, texnologiya va oziq-ovqat o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik va bu elementlar fransuz oshxonasining boyligi va xilma-xilligiga qanday hissa qo‘shganligi haqida ajoyib tushuncha beradi.

Fransuz gastronomik atamalarining etimologiyasi juda xilma-xil bo‘lishi mumkin. Ba‘zi atamalar lotincha ildizlarga ega, boshqalari boshqa tillardan olingan, ba‘zilari esa asl ijoddir. Masalan, “gastronomiya” so‘zining o‘zi yunoncha “gastro” (oshqozon) va “nomos” (qonun) so‘zlaridan olingan bo‘lib, so‘zma-so‘z “oshqozon qonuni” degan ma‘noni anglatadi. Fransuz gastronomik terminosferasining o‘ziga xosligi uning aniqligi va boyligidadir. Qo‘llaniladigan atamalar ko‘pincha o‘ziga xos pazandachilik texnikasini, idish-tovoq turlarini, ingrediylarni, tayyorlash va taqdim etish usullarini, shuningdek, fransuz oshxonasi bilan bog‘liq tushunchalar va

qadriyatlarni tavsiflaydi.

Natijalar

Leksik-semantik usullar fransuz va o‘zbek tillaridagi pazandachilik atamalarining ma’nosini oshxona kontekstidagi so‘zlarning ma’nosiga qaratib o‘rganadi. Bu usullar har bir tilda semantik assotsiatsiyalar, madaniy konnotatsiyalar va oshpazlik atamalarining o‘ziga xos qo‘llanishlarini tahlil qilishni o‘z ichiga olishi mumkin. Shuningdek, ular ushbu atamalar retseptlar, taomlar tavsiflari, menyular va hokazolarda qanday qo‘llanilishini tekshirishlari mumkin. Maqsad - pazandachilik atamalarining semantik boyligini va ularning turli til madaniyatlarida qo‘llanilishini yaxshiroq tushunish. Oshpazlik atamalaridan foydalanishning leksik-semantik usullari turli tillar va madaniyatlarda sezilarli darajada farq qilishi mumkin. Oshpazlik atamalarini qo‘llashda fransuz va o‘zbek tillarining o‘ziga xos xususiyatlari bor:

1. Fransuz tili:

- Taom nomlaridan foydalanish: Fransuz tili o‘zining keng oshxona lug‘ati bilan mashhur bo‘lib, unda ko‘plab taom nomlari, ingredientlar va pishirish atamaları mavjud.

- Gastronomik atamalar: Fransuz tili ko‘pincha yuqori darajadagi oshxona va gastronomik durdonalarni tasvirlash uchun ishlatiladi. Masalan, “sufle”, “bruschetta” yoki “fondyu” kabi atamalar jahon pazandachiligida keng qo‘llaniladi.

- Estetika va ta’mlarning tavsifi: Ovqat ta’mi, xushbo‘yligi va teksturasini tasvirlashda fransuz tili juda batafsil bo‘lishi mumkin.

2. O‘zbek tili:

- An’anaviy taomlar: O‘zbek oshxonasi palov, shashlik, somsa va lag‘mon kabi an’anaviy taomlari bilan mashhur. O‘zbek tilida bu taomlar uchun o‘ziga xos atamalar mavjud.

- Ziravorlar va o‘tlardan foydalanish: O‘zbek oshxonasida ziravorlar va o‘tlardan erkin foydalaniladi, o‘zbek tilida esa turli xil ziravorlar va ularning birikmalarini ifodalash uchun ko‘plab atamalar mavjud.

- Oilaviy retseptlar va an’analar: O‘zbek madaniyatida pazandachilik ko‘pincha oilaviy retseptlar va an’analar bilan bog‘liq bo‘lib, ularning o‘ziga xos atama va iboralari bo‘lishi mumkin.

Muhokama

Ikkala til ham o‘z mamlakatlarining madaniy xususiyatlarini pazandalik atamaları orqali aks ettiradi, jahon oshxonasining rang-barangligi va boyligini aks ettiradi.

Fransuzlar mashhur gurmandlar: ular yaxshi ovqatni qadrlashadi va ularning ko‘pchiligi pishirishni yaxshi ko‘radilar. Ular ovqat kitoblaridan foydalanadilar va sevimli taomlari uchun retseptlar almashadilar. Yaxshi oshpaz haqiqiy “cordon bleu” hisoblanadi. Agar siz professional tarzda pishirsangiz, siz oshpazsiz. Quyida

ba’zi umumiy ovqatlanish atamaları keltirilgan:

1. *A la carte* – Ovqatlanish uchun menyudan o‘zingiz yoqtirgan taomlarni tanlash.
2. *Amuse-bouche* - ishtahani ochish uchun ovqatdan oldin beriladigan kichik taom.
3. *Deglacer* - Pishirish uchun ishlatiladigan idishni suyuqlik (masalan, sharob yoki bulon) bilan ho‘llash.
4. *Mirepoix* - Ko‘plab taomlar uchun lazzat asosi sifatida ishlatiladigan piyoz, sabzi va selderey aralashmasi.
5. *Sauté* - skovorodkada yuqori olovda ovqatni tez pishirish.
6. *Julienne* – Sabzavotlarni ingichka shaklda kesish texnikasi.
7. *Au gratin* - Pishloq yoki non bo‘laklari bilan qoplangan va qizarguncha pechga qo‘yib pishirish usuli.
8. *Sous-vide* - ovqat pishirish texnikasi, bu yerda ovqat past haroratda vakuumli qopda pishiriladi.

Quyida pazandachilikka oid bir nechta atamalar fransuz va o‘zbek tillarida ko‘rsatilgan.

une poêle	tova
une casserole	kastrul idish
une louche	cho‘mich
essuyer	artmoq
dépouiller	archmoq
bouillir	qaynamoq

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, fransuz tilidagi pazandalik o‘simliklari terminologiyasining evolyutsiyasi murakkab mavzu bo‘lib, u ovqatlanish odatlaridagi o‘zgarishlarni va fransuz oshxonasiga xorijiy madaniyatlarning ta’sirini aks ettiradi. Shuningdek, u navlar va pishirish texnikasidagi o‘zgarishlarni, shuningdek, atrof-muhit muammolarini aks ettiradi. Fransuz tilidagi pazandalik o‘simliklari terminologiyasining evolyutsiyasini o‘rganish qiziqarli mavzu bo‘lib, o‘simliklar bilan bog‘liq pazandachilik atamaları vaqt o‘tishi bilan qanday rivojlanganligini o‘rganadi. Bu fransuz tilidagi o‘simliklarning pazandalik terminologiyasini shakllantirgan til, madaniy ta’sirlar, migratsiya, savdo, texnologik yutuqlar va gastronomik tendensiyalardagi o‘zgarishlarni tahlil qilishni o‘z ichiga oladi.

Ushbu maqola mintaqaviy moslashuvlar, oshpazlik yangiliklari va vaqt o‘tishi bilan oziq-ovqat idrokidagi o‘zgarishlar tahlilini o‘z ichiga olishi mumkin. Shuningdek, u botanika kashfiyoti va ilmiy yutuqlarning fransuz oshxonasida o‘simliklarni tasniflash va belgilashga ta’sirini o‘rganishi mumkin.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Adizova, Obodon. "The importance of the biographical method in revealing the roots of the work of art." *Центр научных публикаций (buxdu. uz)* 33.33 (2023).
2. Bobokalonov, O. "Quelques particularités étymologiques des phytonymes médicinales." *Таълим тизимида чет тилларни ўрганишининг замонавий муаммолари ва истиқболлари. Халқаро илмий-амалий анжуман.–Бухоро* (2020): 22-26.
3. Bobokalonov, Ramazon. "Новербал мулоқот воситаларининг психонейролингвистик ва лингвокултрологик талқини." *Центр научных публикаций (buxdu. uz)* 2.2 (2020).
4. Boltayevna, Ikromova Lola. "Expression of seasons in french proverbs and sayings and their equivalents in uzbek." *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)* 2.1 (2024): 458-461.
5. Claire Miquel, Anne Goliot-Lété "Vocabulaire progressif du français" Niveau intermédiaire (A2/B1), 3ème edition, CLE International/Sejer 2017.
6. Bobokalonov, Odilshoh. "Avtoreferat: Fransuz va o‘zbek tillari shifobaxsh o‘simliklar terminosistemasi ning lingvomadaniy va lingvokognitiv xususiyatlari." *Bukhara State University* (2022).
7. Bobokalonov, Odilshoh. "LINGUOCULTURAL AND LINGUOCOGNITIVE TERMINOSYSTEM FEATURES OF MEDICINAL PLANTS IN THE FRENCH AND UZBEK LANGUAGES (Fransuz va o‘zbek tillari shifobaxsh o‘simliklar terminosistemasi ning lingvomadaniy va lingvokognitiv xususiyati)." *Bukhara State University* (2022).
8. French." *Journal of Pedagogical Inventions and Practices* 8 (2022): 19-22.
9. Jo‘rayeva, M., and O. Bobokalonov. "Fransuzcha-o‘zbekcha shifobaxsh o‘simliklar terminologiyasining pragmalingvistik tadqiqi. O ‘zMU Xabarlarini Nashriyoti." *2021* (2021).
10. Juraeva, M. M. "Linguocognitive, national and cultural features of the category of modality in French and Uzbek fairy tales. Tashkent. 233/253 p.(Diss. filol. fan. dok.)" (2017).
11. Khamidova, Muborak Khafizovna. "Artistic application of deoethonyms in french and uzbek poetry." *Scientific reports of Bukhara state university* 4.3 (2020): 210-213.
12. Kuldashova, Navbakhor Bobokulovna, and Abdukahhor Kuldashov. "Some different difficulties in sports exercises." *Theoretical & Applied Science* 12 (2019): 382-384.
13. Nasimova, Fotima. "Fransuz tilida zoonimlar bilan ifodalangan frazeologik birliklarning grammatik o‘ziga xosligi." *центр научных публикаций (buxdu. uz)* 44.44 (2023).
14. Nasimova, Fotima. "Fransuz va o ‘zbek tillarida intonatsiyaning uslubiy xususiyatlari." *Центр научных публикаций (buxdu. uz)* 42.42 (2023).
15. Nasimova, Fotima. "Termin va uning o ‘ziga xos xususiyatlari." *Центр научных публикаций (buxdu. uz)* 42.42 (2023).
16. Ostonovich, Bobokalonov Odilshoh, and Hasanova Nigora Allokulovna. "Concept of Creating a French-Uzbek Dictionary of Chemical Terminology." *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769)* 2.1 (2024): 193-201.
17. Ostonovich, Bobokalonov Odilshoh, and Rustamova Feruzabonu Ilkhomovna. "Discourse Analysis of the French Terminosphere of Astronyms." *AMERICAN JOURNAL OF SCIENCE AND LEARNING FOR DEVELOPMENT* 2.5 (2023): 80-84.
18. Ostonovich, Bobokalonov Odilshoh, and Shamsiyeva Umriya Isoqovna. "Semantic-Functional Features of Methodological Terms in French." *AMERICAN JOURNAL OF SCIENCE AND LEARNING FOR DEVELOPMENT* 2.5 (2023): 92-96.
19. Насимова, Фотима. "Classification and Phonological Opposition of Vowels in French Language." *Центр научных публикаций (buxdu. uz)* 36.36 (2023).
20. Насимова, Фотима. "O‘zbek tili fonetikasi va fonostilistikasining o‘ziga xosliklari." *Центр научных публикаций (buxdu. uz)* 36.36 (2023).
21. Kuldashova, Navbakhor Bobokulovna, et al. "The importance of terminology in linguistics." *Scientific reports of Bukhara state university* 3.3 (2020): 106-109.
22. Ilhomovna, Rustamova Feruzabanu. "DEFINITION OF TERMS AND CONCEPTS OF THE ZODIAC TERM." *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE* 2.12 (2023): 169-173.

Ma'ruzalar tezisi mazmuniga tashkiliy qo'mita javobgar emas.

Terishga berildi: 13.04.2024

Bosishga ruxsat berildi: 14.04.2024

Bichimi: 60x84/2.6

“Times New Roman” garniturası.

Ofset qog'ozı. Ofset bosma usulida bosildi.

Hajmi 47,0 bosma taboq.

Shartli bosma T. 7,8

Adadi 100 nusxa

“Durdona” xususiy korxonasi matbaa bo'limida chop etildi.

